

Projekt z dnia 23 marca 2017 r.

Projekt założeń do projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw

I. OCENA STANU ISTNIEJĄCEGO W DZIEDZINIE, KTÓREJ MA DOTYCZYĆ PROJEKTOWANA USTAWA.

I.1 Aktualny stan stosunków społecznych.

Zjawiskiem gospodarczym i jednocześnie istotnym problemem społecznym na polskim rynku, obserwowanym w ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy jest znaczący wzrost składki z tytułu umowy ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych („**umowa ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych**”). Szacuje się, że średnia składka ubezpieczeniowa z tego tytułu wzrosła rok do roku (tj. grudzień 2015 r. do grudzień 2016 r.) o prawie 40%. Gwałtowny wzrost składki w tak krótkim czasie odbiega istotnie od danych opublikowanych przez *Insurance Europe*, z których wynika, że w obrębie całego europejskiego rynku ubezpieczeń średnia składka z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wzrosła w 2016 r. - rok do roku - o 1 Euro, tj. z kwoty 220 Euro do kwoty 221 Euro¹, co stanowi tylko 0,454%. Tak znaczący i szybki wzrost składki ubezpieczeniowej nie został odnotowany w innych państwach kontynentu europejskiego - w ostatnich dziesięciu latach średnia składka z tytułu umowy ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów

¹ Insurance Europe, *European Insurance in Figures. 2015 data, December 2016*; <http://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/European%20Insurance%20in%20Figures%20-%202015%20data.pdf>.

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

mechanicznych w Europie wzrosła o zaledwie kilka (tj. o 6) procent². Wzrost składki, z punktu widzenia społecznego, określany jest jako niezrozumiały i niekorespondujący z sytuacją rynkową w Polsce oraz brakiem inflacji.

Zorganizowany z inicjatywy Przewodniczącego Zespołu na rzecz Wspierania Przedsiębiorczości i Patriotyzmu Ekonomicznego Okrągły Stół Warsaw Enterprise Institute³ pozwolił na identyfikację potencjalnych przyczyn wzrostu składek ubezpieczeniowych, wskazując, m.in. na stale rosnące koszty napraw pojazdów mechanicznych, droższe procedury medyczne w przypadku poszkodowanych w wypadkach, rosnące dochody społeczeństwa stanowiące podstawę do obliczania wysokości rent wyrównawczych i na zwiększone potrzeby, konieczność uwzględniania podatku VAT także przy naprawach kosztorysowych, wprowadzenie art. 446 § 4 do ustawy Kodeks cywilny⁴, rozszerzenie zakresu roszczeń w orzecznictwie sądów, dodatkowe wymogi regulacyjne oraz na połączone z tym zwiększające się koszty prowadzenia działalności ubezpieczeniowej. Wskazywano także na utrudnienia w prawidłowej ocenie wysokości składki ubezpieczeniowej, która uwzględniałaby wymogi wynikające z art. 33 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej⁵, tj. pozwalającej przewidzieć w jakiej wysokości ubezpieczyciel zobowiązany będzie do świadczenia. Wpływa to także na sposób w jaki krajowe zakłady ubezpieczeń realizują obowiązek tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz ich uwzględniania w wysokości składki ubezpieczeniowej.

W ostatnich latach można zaobserwować także znaczącą tendencję wzrostową w zakresie wysokości zasądzanych zadośćuczynień z tytułu szkód osobowych, wypłacanych na podstawie umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz różnicowanie regionalne ich wysokości w przypadkach identycznych lub bardzo do siebie podobnych.

² Insurance Europe, *European Motor Insurance Markets*, November 2015: <http://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/European%20motor%20insurance%20markets.pdf>.

³ Zob. Raport WEI. Wyniki Okrągłego Stołu – nagły wzrost składek z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych z dnia 26 stycznia 2017 r.

⁴ Tekst jednolity: Dz. U. z 2014 r., poz. 121, ze zm.

⁵ Ustawa z dnia 10 listopada 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Dz.U. 2015 r., poz. 1844, z późn. zm.).

Podstawą do przyznawania i określania wysokości wskazanych zadośćuczynień są przepisy art. 445 – 448 ustawy Kodeks cywilny, które stanowią normy generalne, niezawierające wskazówek odnośnie wysokości zadośćuczynienia, szczegółowego kręgu osób uprawnionych do wystąpienia z roszczeniem, czy też ściśle określonych przesłanek uzasadniających wypłatę takiego zadośćuczynienia. Brak jest również jednoznacznych przesłanek pozwalających na dokonanie oceny tego czy osoba występująca z roszczeniem rzeczywiście doznała krzywdy oraz w jaki sposób należy dokonać jej monetyzacji, tj. określenia wartości pieniężnej zadośćuczynienia.

Podejmowane próby uregulowania i ujednoczenia zasad przyznawania i wypłaty zadośćuczynień w postaci tzw. aktów miękkiego prawa, tj. *Rekomendacja Komisji Nadzoru Finansowego z czerwca 2016 r. dotycząca procesu ustalania i wypłaty zadośćuczynienia z tytułu szkody niemajątkowej z umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych*, chociaż należy przyjąć z zadowoleniem, nie mogą jednak pełnić funkcji regulującej z uwagi na brak możliwości bezpośredniego zastosowania w stosunku do nich mechanizmów instytucjonalnego przymusu państwa. Nie mogą one także stanowić podstawy prawnej rozstrzygnięcia sądowego. Zakres takich środków, z natury rzeczy, jedynie w bardzo ograniczonym zakresie może wpłynąć na ujednoczenie praktyki i stanowić dyrektywy dotyczące sposobu obliczania świadczeń.

Liczba i wartość zadośćuczynień wypłacanych przez zakłady ubezpieczeń z tytułu szkód niemajątkowych, w tym również z tytułu takich szkód które miały miejsce wiele lat temu stale się zwiększa, pomimo spadku wskaźnika występowania szkód jako takich.⁶ Zjawisko to ma rdzennie krajowy charakter. Od 2009 r. w obrębie jednolitego rynku ubezpieczeń notuje się bowiem tak spadek ilości zdarzeń wywołujących szkodę (tj. wypadków samochodowych; spadek o 6,5% w okresie 2009-2013), jak i spadek liczby roszczeń dotyczących tych zdarzeń (spadek o 8,6% w tym samym okresie) (należy przy tym wyraźnie zastrzec, iż w tym okresie

⁶ Por. szerzej:

https://www.knf.gov.pl/opracowania/rynek_ubezpiezen/Dane_o_rynku/Dane_kwartalne/dane_kw.html;
European Motor Insurance Markets, November 2015, s. 10;

<http://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/European%20motor%20insurance%20markets.pdf>.

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

nastąpił równocześnie niemal 20% wzrost liczby pojazdów mechanicznych biorących udział w ruchu drogowym; aktualnie w obrębie jednolitego rynku przypadają bowiem 503 pojazdy na 1000 mieszkańców)⁷.

Działalność krajowych zakładów ubezpieczeń w grupie 10 Działu II była w ostatnich latach konsekwentnie nierentowna⁸. Przedstawiciele polskiego rynku ubezpieczeń wskazują, że nierentowność w powyższym zakresie może powodować ograniczenie oferty obowiązkowych ubezpieczeń komunikacyjnych a wpływając bezpośrednio na wynik finansowy zakładów ubezpieczeń może doprowadzić do pogarszania się ich sytuacji finansowej zwłaszcza tych, których istotna część działalności dotyczy grupy 10 Działu II.

Z powyższego wynika, że zasadniczym czynnikiem powodującym wzrost składki z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych może być brak przewidywalności w zakresie wysokości zadośćuczynień z tytułu szkód niemajątkowych objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach umów ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Generuje on istotne ryzyko gospodarcze w postaci dalszego potencjalnego wzrostu wysokości składki ubezpieczeniowej z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, co może być szczególnie istotnie w przypadku gospodarstw domowych i działalności przedsiębiorców.

Istotny wzrost składki ubezpieczeniowej dotyka gospodarstwa domowe z dwóch stron. Po pierwsze, gospodarstwa te są bezpośrednią ofiarą wzrostu, co wyraża się w konieczności wygospodarowania coraz większych kwot na zapłatę składki ubezpieczeniowej. Po drugie, wzrost składek z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych ma ze swojej natury charakter inflacyjenny (składka z tytułu umowy ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych jest wliczana przez Główny Urząd Statystyczny do kategorii: *Inne towary i usługi*, z udziałem

⁷ Por. szerzej: *European Motor Insurance Markets*, November 2015, s. 10; Rzecznik Finansowy, *Projekt założeń do projektu ustawy o doradztwie odszkodowawczym*, http://rf.gov.pl/pdf/doradztwo_odszkodowawcze_zalozenia.pdf.

⁸ Por. szerzej: https://www.knf.gov.pl/opracowania/rynek_ubezpieczen/Dane_o_rynku/Dane_kwartalne/dane_kw.html; zob. także: Narodowy Bank Polski, *Rozwój systemu finansowego w Polsce w 2015 r.*, Warszawa 2016, s. 187-193.

5,78% w koszyku). Występuje zatem sytuacja, w której przedsiębiorcy zmuszeni są do rekompensowania kosztu stałego w postaci składki z tytułu umowy ubezpieczenia w cenach oferowanych przez nich produktów i usług, a tym samym obciążają gospodarczymi konsekwencjami tego wzrostu nabywców tych produktów i usług (w tym gospodarstwa domowe). Wzrost składki ubezpieczeniowej dotyka również przedsiębiorców, dla których składka jest kosztem stałym w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Raport w ramach Okrągłego Stołu Warsaw Enterprise Institute, którego celem było zebranie propozycji rozwiązania problemu związanego z nagłym wzrostem składek z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych od przedstawicieli przedsiębiorców, organizacji i podmiotów funkcjonujących na polskim rynku ubezpieczeniowym wskazywał na propozycje działań, które mogą zahamować wzrost składek. Wśród propozycji rozważano, m.in. wprowadzenie przewidywalności składek i zadośćuczynień, wprowadzenie ustawowej definicji „najbliższego członka rodziny” czy podejmowanie działań mających na celu indywidualizację składek z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych⁹.

Zapewnienie przewidywalności w powyższym zakresie jest wartością, której ochrona jest konieczna zarówno z punktu widzenia interesu osób poszkodowanych, interesu społecznego, jak i gospodarczego. Należy uznać, że wdrożenie regulacji prawnej, która pozwoli na zapewnienie przewidywalności w zakresie wysokości zadośćuczynień i wpłynie tym samym na stabilizację składek uzasadnione jest potrzebą ochrony interesu publicznego i dobra wspólnego, traktowanymi jako wartości konstytucyjne, realizując jednocześnie zasady sprawiedliwości społecznej.

Podjęcie działań legislacyjnych nakierowanych na zapewnienie przewidywalności czynników wpływających bezpośrednio na wysokość składek z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych będzie stanowić gwarancję tego, że ich dalszy wzrost zostanie zatrzymany, ograniczając tym samym wzrost obciążeń dla gospodarstw domowych i przedsiębiorców.

⁹ Zob. szczegółowo: Raport (...), *op.cit.*

Proponowana regulacja powinna spełniać łącznie trzy warunki: (i) umożliwić doprowadzenie do zamierzonych skutków (kryterium przydatności); (ii) musi być niezbędna dla ochrony interesu publicznego z którym jest powiązana (kryterium konieczności); (iii) jej efekty powinny pozostawać w odpowiedniej proporcji do ciężarów (kryterium proporcjonalności *sensu stricto*).

W odniesieniu do wskazanego kryterium przydatności, wprowadzenie przewidywalności w zakresie wysokości zadośćuczynień w przypadku szkód niemajątkowych objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych służyć będzie ochronie interesu społecznego i gospodarczego, jakim jest zapewnienie stabilności cen i przewidywalności wydatków, jakie musi ponieść każdy posiadacz pojazdu mechanicznego.

Za spełnione należy uznać także kryterium konieczności. Ochrona interesu społecznego i gospodarczego - które utożsamiane są z koniecznością zapewnienia stabilności cen w połączeniu ze stabilnością działania zakładów ubezpieczeń - czyni koniecznym uregulowanie na drodze ustawowej przewidywalności w zakresie wysokości zadośćuczynień.

Wobec tego, że aktualnie funkcjonujący model ustalania wysokości zadośćuczynień okazał się modelem zawodnym, generującym zarówno ryzyko społeczne (niekontrolowany wzrost składek) jak i gospodarcze (z przyczyn wskazanych powyżej), wprowadzenie regulacji ustawowych w tym zakresie zgodne będzie także z kryterium proporcjonalności.

I.2. Aktualny stan prawny

W ramach aktualnego stanu prawnego brak jest regulacji zapewniających przewidywalność wysokości zadośćuczynienia z tytułu szkody niemajątkowej w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych zarówno z punktu widzenia podmiotu żądającego wypłaty jak i podmiotu zobowiązanego do jej dokonania. *De lege lata*, wysokość takiego zadośćuczynienia jest ustalana w ramach postępowania likwidacyjnego (przez zakłady ubezpieczeń), w ramach postępowania o charakterze polubownym (ugody sądowej lub

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIEŃKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

pozasądowej) albo, w przypadku sporu, stanowi przedmiot wyroku sądowego - zasądzenia w ramach tzw. władzy dyskrecjonalnej sędziego.

Analiza orzeczeń sądowych pochodzących z różnych apelacji prowadzi do konkluzji, że różnice w wysokości zadośćuczynień za tego samego rodzaju szkodę niemajątkową są znaczące, sięgając często kilkuset, a nawet kilku tysięcy procent. Do kategorii notorii powszechnych należy wiadomość, że wysokość zadośćuczynień zasądzanych przez właściwe sądy powszechne działające w ramach apelacji lubelskiej czy rzeszowskiej, jest kilka razy wyższa niż wysokość zadośćuczynień zasądzanych w ramach apelacji poznańskiej. W konsekwencji, dochodzi do sytuacji niepożądanych, w których wysokość zadośćuczynienia może zależeć od obszaru danej apelacji. Stawia to pod znakiem zapytania konstytucyjną zasadę równości wobec prawa.

Ustawodawca krajowy już kilka lat temu uznał za niezbędne uregulowanie zasad dotyczących sposobu obliczania wysokości zadośćuczynień w celu zapewnienia ich przewidywalności w sytuacjach dotyczących określonych zdarzeń wyrządzających szkodę. Takie rozwiązania zostały wprowadzone do Ustawy z dnia 07 maja 2009 r. o zadośćuczynieniu rodzinom ofiar zbiorowych wystąpień wolnościowych w latach 1956-1989¹⁰ i Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 czerwca 2013 r. w sprawie szczegółowego zakresu oraz warunków ustalania wysokości świadczenia w przypadku zdarzenia medycznego¹¹.

I.3. Zasady ustalania zadośćuczynień w Europie.

Analiza rozwiązań normatywnych stosowanych w obszarze zasad ustalania zadośćuczynień z tytułu szkód objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych prowadzi do konkluzji, iż w obrębie Unii Europejskiej (jednolitego rynku ubezpieczeń) stosowane są aktualnie trzy rozwiązania.

¹⁰ Dz. U. z 2009 r., nr 91, poz. 741, ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2013 r., poz. 750.

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersytet Łódzki), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersytet Lubelski), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersytet Warszawski), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersytet Wrocławski), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersytet Łódzki), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersytet Jagielloński),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

W pierwszym z nich, zastosowanie znajduje model tzw. władzy dyskrecjonalnej sędziego, którego wyróżnikiem jest to, iż wysokość zadośćuczynienia jest ustalana przez sędziego w ramach orzekania w danej sprawie. Model taki jest stosowany na przykład w takich jurysdykcjach jak Czechy, Rumunia, Litwa, Łotwa, Estonia.

Drugie stosowane rozwiązanie to model tzw. *soft-law*, którego wyróżnikiem jest to, że wysokość zadośćuczynienia określana jest w oparciu o powszechnie dostępne tabelle/taryfy, przygotowywane w oparciu o analizę orzecznictwa sądowego w podobnych sprawach. Nie mają one mocy powszechnie wiążącej i są publikowane przez organizacje, podmioty prywatne lub publiczne. Tabele/taryfy znajdują zastosowanie w praktyce na mocy przyjętego zwyczaju i stosowane są na przykład w takich jurysdykcjach jak Austria, Francja, Niemcy czy Włochy¹².

Trzeci model oparty jest o prawo stanowione, a wysokość lub sposób określania wysokości zadośćuczynienia za daną szkodę niemajątkową jest uregulowana w treści aktu prawa powszechnie obowiązującego. Model taki jest stosowany na przykład w takich jurysdykcjach, jak Belgia, Dania, Finlandia, Hiszpania, Holandia, Irlandia, Norwegia, Portugalia, Słowacja, Wielka Brytania¹³.

¹² Zob. np.: C. Rade, L. Bloch, *La Reparation du Dommage Corporel en France*, B. Koch (red.), H. Koziol (red.), *Compensation for Personal Injury in a Comparative Perspective*, Wien-New York 2003, s. 101-104; M. Cannarsa, *Compensation for Personal Injury in France*:

<http://www.jus.unitn.it/cardoza/review/2002/cannarsa.pdf> (22.02.2017 r.); E. Stromback, *Personal Injury Compensation in Sweden Today*, Stockholm Institute for Scandinavian Law 1957-2009.

¹³ Por. szerzej: M. Wałachowska, *Zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę*, Toruń 2007; M. Wałachowska, *Wynagrodzenie szkód deliktowych doznanych przez pośrednio poszkodowanych*, Warszawa 2014; Polska Izba Ubezpieczeń, *Zadośćuczynienie po nowelizacji art. 446 Kodeksu cywilnego na tle doświadczeń europejskich*, Wiadomości Ubezpieczeniowe 2/2010 (numer specjalny), Warszawa 2010; Polska Izba Ubezpieczeń, *Zadośćuczynienie za uszkodzenie ciała lub uszczerbek na zdrowiu na tle innych systemów prawnych*, Warszawa 2012; S. D. Lindenbergh, P. P. M. van Kippersluis, *Non pecuniary losses* [w:] M. Faure (red.), *Tort law and economics. Encyclopedia of law and economics - Non pecuniary losses*, Cheltenham 2009, s. 215-227; W. V. Horton Rogers (red.), *Damages for Non-Pecuniary Loss in a Comparative Perspective*, Wien-New York 2001, s. 295 i nast.; B. Koch (red.), H. Koziol (red.), *Compensation for Personal Injury in a Comparative Perspective*, Wien-New York 2003, s. 433 i nast.; H. Koziol (red.), B.C. Steininger (red.), *European Tort Law 2006*; W.V. Rogers (red.), *Damages for Non-Pecuniary Loss in a Comparative Perspective*, Wien-New York 2001; G. Comandè, *Compensation. A Quest towards Neurocognitive Research*, H. Koziol (red.), U. Magnus (red.), *Essays in Honour of Jaap Spier*, Wien 2016, s. 64-73; W. V. H. Rogers, *Comparative Report* [w:] W. V. H. Rogers (red.), *Damages for Non-Pecuniary Loss in a Comparative Perspective*, Wien-

Analiza kierunku zmian zachodzących w ostatnich latach w obrębie różnych jurysdykcji unijnych prowadzi do sformułowania konkluzji, że państwa członkowskie Unii Europejskiej zmierzają ku uregulowaniu kwestii przewidywalności wysokości zadośćuczynień z wykorzystaniem modelu prawa stanowionego (*hard-law*) (takie uregulowania zostały wprowadzone np. w Hiszpanii, Holandii¹⁴) albo też aktualnie pracują nad takim modelem (Rumunia, Francja¹⁵, Włochy). Taki model był również analizowany podczas prac Komisji Nadzoru Finansowego w ramach Forum Zadośćuczynień¹⁶. W państwach członkowskich Unii Europejskiej widoczna jest również tendencja do ustawowego regulowania wysokości zadośćuczynień (aktualnie prace tego rodzaju prowadzone są w Wielkiej Brytanii w zakresie szkód komunikacyjnych będących rezultatem tzw. *whiplash`u*).

Podstawowe różnice i konsekwencje wiążące się z zastosowaniem dwóch ostatnich modeli, tj. prawa stanowionego i tzw. *soft law* można zaprezentować dokonując porównania regulacji prawnych Hiszpanii (prawo stanowione) i Włoch (tzw. *soft law*).

Zasady ustalania wysokości zadośćuczynień w ramach ubezpieczeń komunikacyjnych w Hiszpanii są rezultatem rozwiązania wprowadzonego na mocy postanowień Ustawy 30/1995 o organizacji ubezpieczeń prywatnych i nadzorze nad nimi i postanowień Załącznika do Dekretu Królewskiego 8/2004 (System oceny szkód wyrządzonych osobom fizycznym w wypadkach drogowych), które to rozwiązanie podlega corocznej aktualizacji (aktualnie generalną podstawą prawną jest ustawa nr 35/2015 z dnia 22 września 2015 r.). W Hiszpanii zadośćuczynienie należne jest za takie skutki wypadku drogowego, jak: (i) śmierć; (ii) powstanie trwałych obrażeń; (iii) czasowe ograniczenie funkcjonowania. Ustalanie wysokości zadośćuczynienia oparte jest na punktach powiązanych z charakterem danej szkody niemajątkowej, które przeliczane są potem na wartości pieniężne i, następnie,

New York 2001, s. 245-296; M. G. Faure, T. Hartlied, N. J. Philipsen, *Funding of personal injury litigation and claims culture. Evidence from the Netherlands*, Utrecht Law Review 2/2006.

¹⁴ Wskazane prace dotyczą zwiększenia przejrzystości stosowanego systemu i jego aktualizacji.

¹⁵ Wskazane prace dotyczą w szczególności uaktualnienia wysokości zadośćuczynień; jak i wprowadzenie przeliczników pozwalających na przeliczenie świadczeń annualnych (annuitetów) w świadczenie jednorazowe; zob. np.: S. D. Lindenbergh, *Smartengeld, Tien jaao later*, Deventer 2008.

¹⁶ Zob. prezentację Zespołu Zadaniowego 1 Forum Zadośćuczynień, Departament Inspekcji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych UKNF z dnia 30 listopada 2016 r.

odpowiednio korygowane w zależności od okoliczności stanu faktycznego (na przykład w przypadku śmierci poszkodowanego brane są pod uwagę takie okoliczności jak warunki, w jakich znajduje się rodzina zmarłego). W modelu tym wykorzystuje się tabele, w których treści zostały określone zarówno poszczególne typy szkód niemajątkowych uzasadniające wypłatę zadośćuczynienia co do zasady, jak i - w rezultacie stosowania odpowiednich funkcji wykładniczych – jego wartości. Wysokość zadośćuczynienia w ramach tego modelu jest w istocie funkcją matematyczną, która oparta jest na przeliczeniu punktów powiązanych z daną szkodą niemajątkową na wartość pieniężną z zastosowaniem corocznie aktualizowanej podstawy i w ten sam sposób aktualizowanych współczynników korygujących. W konsekwencji, w każdym indywidualnym przypadku następuje maksymalne dopasowanie wysokości zadośćuczynienia do okoliczności danego stanu faktycznego a poszkodowany otrzymuje zadośćuczynienie w przewidywalnej i łatwo weryfikowalnej wysokości już w ramach postępowania likwidacyjnego, tj. wypłacanego przez zakład ubezpieczeń, bez konieczności angażowania się w spór sądowy. Taki model jest uznawany za korzystny zarówno dla poszkodowanych (wysokość oczekiwanego zadośćuczynienia), zakładów ubezpieczeń (wysokość zadośćuczynienia do wypłaty), ubezpieczających, w tym przedsiębiorców (średnia składka ubezpieczeniowa z tytułu ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych w Hiszpanii jest aktualnie jedną z najniższych w obrębie całego jednolitego rynku ubezpieczeń), wymiaru sprawiedliwości (zmniejszenie wolumenu spraw spornych dotyczących zadośćuczynień), jak i interesu społecznego i gospodarczego (składka ubezpieczeniowa nie ma negatywnego wpływu na stabilność poziomu cen produktów i usług i nie stanowi poważnego obciążenia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorców).

W modelu włoskim, opartym o system *soft-law*, podstawą prawną do dochodzenia zadośćuczynienia jest przepis z art. 2059 włoskiego Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym „*zadośćuczynienie za szkodę niemajątkową przyznaje się wyłącznie w przypadkach określonych przepisami prawa*”. Podobnie jak w przypadku Hiszpanii, zadośćuczynienie, co do zasady, przyznawane jest z tytułu śmierci poszkodowanego, trwałych obrażeń oraz czasowego ograniczenia funkcjonowania, natomiast jego wysokość jest - zgodnie z

orzecznictwem włoskiego Sądu Najwyższego¹⁷ - każdorazowo ustalana w oparciu o dane ryczałtowe (tabele), które nie mają charakteru prawnie wiążącego. Należy założyć, że z tego powodu, we Włoszech liczba sporów sądowych dotyczących zadośćuczynień jest bardzo wysoka (45% spraw spornych znajduje swój finał w postępowaniu przed sądem powszechnym, podczas gdy średnia dla całej Unii Europejskiej wynosi 15%). To samo dotyczy średniej wysokości składki z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych (wynosi ona 500 EURO, podczas, gdy średnia składka w ramach UE wynosi ok. 280 EURO)¹⁸. Być może również z tego powodu Włochy są państwem, w których wskaźnik tzw. *fraudów* ubezpieczeniowych wynosi ok. 14%, w niektórych regionach Włoch sięgając nawet ok. 24%¹⁹. Odnotowuje się także bardzo dużą ilość sporów sądowych o wysokość zadośćuczynienia i wysokości zgłoszonych roszczeń z tego tytułu²⁰, jak i liczby samochodów, które poruszają się bez obowiązkowego ubezpieczenia (średnio 8% samochodów we Włoszech porusza się bez ubezpieczenia, przy czym w regionach południowych liczba ta sięga nawet 13%)²¹.

Hiszpania, natomiast, znajduje się na drugim końcu wskazanych wyżej rankingów²².

¹⁷ Zob. np.: Corte Cost. 14 July 1986 n. 181 in Foro Italiano (FI) 1986, I, 2053, Corte Cost. 27 October 1994, n. 372, in Giustizia Civile (Giust. Civ.), 1994, I, 3035.; por. także: Wyroki Włoskiego Sądu Najwyższego o sygnaturach: 12408/11; 24016/11.

¹⁸ Zob. np.: Insurance Europe, *European Insurance in Figures 2014 Data*:

http://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/European%20Insurance%20in%20Figures%20-%202014%20data_0.pdf.

¹⁹ Por. szerzej: *European Motor Insurance Markets*, November 2015, s. 54; zob. także: Insurance Europe, *European Insurance in Figures. 2015 data*, December 2016:

<http://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/European%20Insurance%20in%20Figures%20-%202015%20data.pdf>.

²⁰ Por. szerzej: *European Motor Insurance Markets*, November 2015, s. 60; zob. także: Insurance Europe, *European Insurance in Figures. 2015 data*, December 2016:

<http://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/European%20Insurance%20in%20Figures%20-%202015%20data.pdf>.

²¹ Por. szerzej: *European Motor Insurance Markets*, November 2015, s. 56; zob. także: Insurance Europe, *European Insurance in Figures. 2015 data*, December 2016:

<http://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/European%20Insurance%20in%20Figures%20-%202015%20data.pdf>.

²² Por. szerzej: *European Motor Insurance Markets*, November 2015, s. 54-56; zob. także: Insurance Europe, *European Insurance in Figures. 2015 data*, December 2016:

<http://www.insuranceeurope.eu/sites/default/files/attachments/European%20Insurance%20in%20Figures%20-%202015%20data.pdf>.

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIEŃKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

Z informacji publicznie dostępnych wynika, że we Włoszech trwają prace mające na celu przejście z modelu *soft-law* na model prawa stanowionego, jako gwarancji zapewnienia przewidywalności w zakresie wysokości zadośćuczynień.

II. POTRZEBA I CEL REGULACJI

Potrzeba wdrożenia do polskiego systemu prawa rozwiązań zapewniających jednolite zasady i przewidywalność w zakresie wysokości ustalania zadośćuczynień za szkody niemajątkowe objęte ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych związana jest z koniecznością realizacji celów społecznych (zahamowanie gwałtownego wzrostu składek ubezpieczeniowych, eliminacji wątpliwości interpretacyjne w związku ze stosowaniem przepisów obecnie obowiązujących, ujednoczenia orzecznictwa sądowego) oraz gospodarczych (wpływ otoczenia gospodarczego na zasady ustalania składek ubezpieczeniowych i rezerw techniczno-ubezpieczeniowych).

a) **Powstrzymanie dalszego wzrostu składki z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych - korzyści społeczne i gospodarcze.**

Zasadniczym celem projektowanej ustawy jest powstrzymanie dalszego wzrostu składki z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Powstrzymanie wzrostu składki ubezpieczeniowej, a w perspektywie czasu nawet być może jej spadku (który może być wynikiem występującego trendu wyrażającego się w spadku ogólnego wskaźnika częstotliwości szkód w ramach Grupy 10, Działu II załącznika do Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej), wpłynie na ochronę budżetów gospodarstw domowych i przedsiębiorców.

Nie ulega wątpliwości, że tak gwałtowny wzrost składki ubezpieczeniowej z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych jest nie do przyjęcia dla większości gospodarstw domowych i wpływa negatywnie na ich budżet. Sytuacje skrajne, w których gospodarstwo domowe z miesięcznym dochodem na poziomie około 2.000 złotych jest obciążane składką z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych na

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

poziomie znacznie większym niż ten dochód, należy uznać za nieakceptowalny w ramach społecznej gospodarki rynkowej. Podobne skutki mogą występować w przypadku przedsiębiorców, którzy w ramach prowadzonej działalności gospodarczej wykorzystują pojazdy mechaniczne.

Powstrzymanie dalszego wzrostu wysokości składki z tytułu umowy ubezpieczenia obowiązkowego OC posiadaczy pojazdów mechanicznych będzie prowadzić do ograniczenia poziomu kosztów stałych ponoszonych zarówno przez gospodarstwa domowe jak i przez przedsiębiorców. Nie bez znaczenia jest również okoliczność, iż zredukowanie kosztów stałych może skutkować tym, że zarówno gospodarstwa domowe jak i przedsiębiorcy zaoszczędzone środki pieniężne przeznaczą na cele inwestycyjne i zwiększenie produktu krajowego brutto, tym samym wpływając na ograniczenie poziomu inflacji.

Gospodarcze korzyści związane z powstrzymaniem dalszego wzrostu składek z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych są tym bardziej znaczące, że ubezpieczenie to jest najbardziej powszechnym i najczęściej stosowanym w obrębie jednolitego rynku. Szacuje się, że ubezpieczenie to stanowi ponad 30% całości jednolitego rynku ubezpieczeń majątkowych, a w przypadku Polski udział ten jest nawet większy i sięga ponad 33%, dotycząc bardzo szerokiego katalogu podmiotów.

Cel projektowanej ustawy, jakim jest powstrzymanie wzrostu składki ubezpieczeniowej z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych leży w interesie wszystkich gospodarstw domowych i przedsiębiorców korzystających z pojazdów mechanicznych.

b) Korzyści dla poszkodowanych.

Zapewnienie przewidywalności w zakresie zasad ustalania i wysokości zadośćuczynień będzie również z istotną korzyścią dla poszkodowanych, którzy samodzielnie będą mogli stwierdzić w jakiej wysokości zadośćuczynienia oczekiwać i z łatwością zweryfikować czy zadośćuczynienie przyznane ubezpieczyciela sprawcy szkody jest odpowiednie. Wdrożenie projektowanej regulacji, zatem, wpłynie na ograniczenie kosztów ponoszonych przez

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

poszkodowanych związanych z dochodzeniem roszczeń z tytułu zadośćuczynień. Jednocześnie, weryfikacji wysokości przyznanego zadośćuczynienia będzie można tak, jak dotychczas, dokonać na drodze sądowej.

Implementowanie projektowanego rozwiązania istotnie zwiększy poczucie sprawiedliwości wśród poszkodowanych. W sytuacji, gdy to przepis prawa powszechnie obowiązującego będzie określał przewidywaną wysokość zadośćuczynienia i na straży respektowania tych postanowień będą stały właściwe organy administracji publicznej (jak np. Komisja Nadzoru Finansowego, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów), jak i właściwe sądy powszechne, sytuacje w jakich poszkodowany nie otrzyma świadczenia albo otrzyma świadczenie niższe niż inny poszkodowany w takiej samej sytuacji - powinny zostać znacząco ograniczone.

Proponowana regulacja ograniczy nie tylko poziom wydatków ponoszonych w celu dochodzenia roszczeń ale wpłynie także na redukcję rozmiaru szkody z uwagi na jej naprawienie już na poziomie jej likwidacji przez ubezpieczyciela w ramach art. 29 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Ustalenie wysokości zadośćuczynienia w ramach postępowania cywilnego przed sądem powszechnym stanowi bowiem dodatkowe obciążenie i źródło krzywdy dla poszkodowanego. Uzyskanie zadośćuczynienia w przewidzianej wysokości już na etapie postępowania likwidacyjnego w zakładzie ubezpieczeń pozwoli na ograniczenie negatywnych przeżyć poszkodowanego związanego z daną szkodą niemajątkową i tym samym na ograniczenie jego krzywdy²³.

Projektowane rozwiązanie nie wprowadzi zmian do regulacji w zakresie dochodzenia roszczeń, zatem utrzymane zostaną gwarancje dotyczące możliwości dochodzenia ochrony praw i interesów poszkodowanych w postępowaniu przed sądem powszechnym.

c) Korzyści dla wymiaru sprawiedliwości i interesu społecznego.

²³ Zob. np.: Wyrok SN z dnia 09 stycznia 1978 r.; sygnatura: IV CR 510/77; Państwo i Prawo 5/1979.

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersytet Łódzki), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersytet Lubelski), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersytet Warszawski), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersytet Wrocławski), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersytet Łódzki), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersytet Jagielloński),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

Wprowadzenie proponowanej regulacji, z uwagi na szybkość wypłaty i przewidywalną wysokość zadośćuczynienia powinno znacząco ograniczyć konieczność realizacji uprawnień poszkodowanych na drodze postępowania sądowego, a tym samym zmniejszy ogólny poziom obciążenia sądów powszechnych sprawami cywilnymi²⁴. Jednocześnie, będzie to z korzyścią dla interesu społecznego, albowiem zmniejszeniu ulegnie okres występujący między dniem wniesienia powództwa a prawomocnym rozpoznaniem danej sprawy sądowej, który to okres niejednokrotnie wynosi dzisiaj nawet kilka lat²⁵.

Zmniejszenie ogólnego poziomu obciążenia sądów powszechnych sprawami cywilnymi²⁶ będzie miało również pozytywny rezultat fiskalny. Będzie ono bowiem prowadzić do zmniejszenia kosztów pośrednio ponoszonych przez budżet państwa w związku z funkcjonowaniem wydziałów cywilnych w sądach powszechnych.

d) Korzyści dla rynku ubezpieczeń i stabilności rynku finansowego.

Brak przewidywalności w zakresie wysokości wypłacanych zadośćuczynień wpływa zarówno na wysokość składki ubezpieczeniowej (art. 33 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej), która jest obliczana m.in. w oparciu o prognozy i projekcje dotyczące ilości i wysokości wypłacanych świadczeń jak i zarządzanie gospodarką finansową zakładu ubezpieczeń (ustalenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych). Wprowadzenie przewidywalności w zakresie wysokości zadośćuczynień przełoży się zatem nie tylko na powstrzymanie wzrostu składki ubezpieczeniowej, ale i na usunięcie ryzyka systemowego rynku ubezpieczeń w kontekście nierentowności prowadzonej działalności.

e) Wpisanie się w trend zmian w obrębie jednolitego rynku ubezpieczeń.

²⁴ W tym kontekście por. szerzej: Ministerstwo Sprawiedliwości, *Skarga na przewlekłość postępowania na tle ewidencji spraw w sądach powszechnych i czasu trwania postępowań sądowych w latach 2010-2014 (marzec 2015)*, <https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/publikacje/download,2779,12.html>; zob. także: Ministerstwo Sprawiedliwości, *Sprawność postępowań sądowych. Czas trwania postępowania sądowego w latach 2011 - I p. 2016*; <https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/opracowania-wieloletnie/download,2853,50.html>.

²⁵ W tym kontekście por. szerzej: Ministerstwo Sprawiedliwości, *Analiza statystyczna działalności sądów powszechnych. Rok 2015 na tle lat 2011-2014 - wybrane zagadnienia*, Warszawa, 25 stycznia 2016 r.; <https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/publikacje/download,2779,0.html>.

²⁶ Zob. np.: Ministerstwo Sprawiedliwości, *Apelacje w postępowaniach cywilnych w SO i SA w latach 2005 - I p. 2016*, <https://isws.ms.gov.pl/pl/baza-statystyczna/opracowania-wieloletnie/download,2853,4.html>.

Aktualnie we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej widoczna jest tendencja do podejmowania działań – zarówno z wykorzystaniem modelu prawa stanowionego jak i *soft law* - które nakierowane są na zapewnienie przewidywalności w zakresie sposobu ustalania i wysokości zadośćuczynień z tytułu szkód niemajątkowych objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Tego typu prace prowadzone aktualnie również w Rzeczypospolitej Polskiej, w ramach *Forum Zadośćuczynień* powołanego przy Komisji Nadzoru Finansowego.

Przyjęty trend na jednolitym rynku ubezpieczeń wskazuje, że nie istnieją alternatywne środki i rozwiązania, które pozwoliłyby na wypracowanie wyżej wskazanego rezultatu regulacyjnego. W szczególności, należy całkowicie wykluczyć możliwość wprowadzenia do systemu prawnego jakichkolwiek rozwiązań, które stałyby w opozycji do postanowień Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II).

f) Umiejscowienie projektowanej regulacji w systemie prawa.

W ocenie projektodawcy, uregulowania prawne pozwalające na powstrzymanie dalszego wzrostu składki ubezpieczeniowej z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych powinny znaleźć się w ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych („**Ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych**”). Stanowi ona podstawową regulację dotyczących umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Argumentem przemawiającym za wprowadzeniem projektowanych rozwiązań do treści Ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych są również doświadczenia innych państw członkowskich Unii Europejskiej. W innych porządkach prawnych takie regulacje są bowiem umieszczane właśnie w treści regulacji prawnej normującej umowę ubezpieczenia obowiązkowego posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Do grupy argumentów przemawiających za umiejscowieniem projektowanej regulacji w treści Ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych należy również okoliczność, iż takie rozwiązanie wpisuje się w trend występujący w zakresie regulacji rynków finansowych, a który polega na tworzeniu autonomicznych regulacji dla instytucji rynku finansowego (w tym przypadku zakładów ubezpieczeń)²⁷.

g) Najważniejsze kwestie będące przedmiotem regulacji.

Z punktu widzenia projektodawcy, mając na uwadze cel regulacji i powstrzymanie dalszego wzrostu składek z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, najistotniejsze jest uregulowanie następujących kwestii:

- (i) Zapewnienia przewidywalności sposobu obliczania i wysokości zadośćuczynień z tytułu szkód objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.
- (ii) Wprowadzenie modelu (funkcji matematycznej/algotrytmu) umożliwiającego zastosowanie przejrzystych zasad ustalania wysokości zadośćuczynienia z tytułu śmierci poszkodowanego lub uszczerbku na zdrowiu w rezultacie zdarzenia, za które odpowiedzialność cywilną ponosi sprawca objęty ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, z jednoczesnym uwzględnieniem okoliczności danego stanu faktycznego w oparciu o określone w treści projektowanej ustawy zmienne i wskaźniki o charakterze obiektywnym.
- (iii) Wprowadzenie rozwiązań pozwalających na precyzyjne ustalenie rozmiaru szkody niemajątkowej w przypadku zadośćuczynień z tytułu śmierci poszkodowanego oraz z tytułu uszczerbku na zdrowiu.
- (iv) Dookreślenie katalogu osób (najbliższych członków rodziny) uprawnionych do zadośćuczynienia w przypadku śmierci poszkodowanego.

²⁷ Zob. np.: A. Jurkowska-Zeidler, M. Olszak, *Wprowadzenie* [w:] A. Jurkowska-Zeidler (red.), M. Olszak (red.), *Prawo rynku finansowego. Doktryna, instytucje, praktyka*, Warszawa 2016, s. 11.

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

(v) Doprecyzowanie obecnej regulacji art. 448 ustawy Kodeks cywilny poprzez wskazanie, iż osobom pośrednio poszkodowanym (tj. członkom rodziny bezpośrednio poszkodowanego) w rezultacie zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, za które odpowiedzialność cywilną ponosi posiadacz pojazdu mechanicznego, przysługuje - w przypadku naruszenia dobra osobistego osób pośrednio poszkodowanych, wyłącznie roszczenie o zasądzenie odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany przez te osoby cel społeczny.

(vi) Określenie mechanizmu ustalania i aktualizowania wartości podstawy, w oparciu o które ustalana będzie wysokość zadośćuczynienia.

(vii) Zapewnienie zakładom ubezpieczeń dostępu do Centralnej Ewidencji Kierowców.

III. PODMIOTY NA KTÓRE BĘDZIE ODDZIAŁYWAĆ USTAWA.

Projektowana regulacja oddziaływać będzie zarówno na ubezpieczających jak i ubezpieczonych (w tym osoby fizyczne nieprowadzące działalności gospodarczej oraz przedsiębiorców) w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych a także ubezpieczycieli.

W zakresie podmiotowym zastosowania projektowanej regulacji będą mieścić się poszkodowani zdarzeniami za które odpowiedzialność cywilną ponoszą sprawcy objęci ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych. Zakłada się, że pozytywny wymiar wprowadzonej regulacji dotyczyć będzie także wymiaru sprawiedliwości.

Przedmiotowe rozwiązanie będzie oddziaływać w rezultacie na niemal wszystkie podmioty prawa, jak również na szeroko rozumiany interes społeczny i interes gospodarczy.

IV. ZAKRES REGULACJI I ZASADNICZE KWESTIE WYMAGAJĄCE UREGULOWANIA.

IV.1. Tytuł ustawy.

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIWERSYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIWERSYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIWERSYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIWERSYTET WROCŁAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIWERSYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIWERSYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

Tytuł projektowanej ustawy to „ustawa o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw”.

Projektowana ustawa wprowadza rozwiązania znajdujące zastosowanie przy ustalaniu wysokości zadośćuczynień z tytułu szkód objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, które to rozwiązania będą miały walor *lex specialis* w relacji do systemowych rozwiązań dla umowy ubezpieczenia wynikających z przepisów ustawy Kodeks cywilny.

IV.2. Zasady ogólne.

Projektowana ustawa będzie regulowała szczegółowe zasady dotyczące ustalania wysokości zadośćuczynień z tytułu szkód objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Przedmiotem regulacji będzie także dookreślenie kręgu osób uprawnionych do otrzymania zadośćuczynienia w przypadku śmierci poszkodowanego a także ograniczenie roszczeń z art. 448 w związku z art. 24 ustawy Kodeks cywilny przez członków rodziny bezpośrednio poszkodowanego (tzw. pośrednio poszkodowanych) do możliwości żądania przez te osoby zasądzenia sumy pieniężnej wyłącznie wskazany przez nie cel społeczny.

Projektowana ustawa będzie rozwiązaniem o charakterze *lex specialis* w relacji do systemowego rozwiązania kwestii zadośćuczynień umieszczonego w postanowieniach ustawy Kodeks cywilny.

Na mocy postanowień projektowanej ustawy zakłady ubezpieczeń uzyskają dostęp do Centralnej Ewidencji Kierowców.

IV.3. Funkcja matematyczna (algorytm) pozwalająca na ustalenie wysokości zadośćuczynienia z tytułu śmierci poszkodowanego.

Przewiduje się, że wysokość zadośćuczynienia z tytułu śmierci poszkodowanego będzie ustalana przy zastosowaniu funkcji matematycznej w postaci $y=f(x)$, której składowe (f)

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIEŃKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

oparte będzie na takich okolicznościach, jak: wiek zmarłego oraz rola, jaką pełnił w rodzinie; rodzaj i intensywność więzi łączących uprawnionego do zadośćuczynienia ze zmarłym; wiek i sytuacja życiowa uprawnionego do zadośćuczynienia; rozmiar cierpienia uprawnionego do zadośćuczynienia z powodu śmierci najbliższego członka rodziny; wystąpienie zaburzeń psychicznych uprawnionego do zadośćuczynienia wywołanych śmiercią najbliższego członka rodziny; trudności adaptacyjne uprawnionego do zadośćuczynienia związane z odnalezieniem się w nowej rzeczywistości po zdarzeniu oraz jej zaakceptowaniem. Okoliczności te zostały zaczerpnięte z orzecznictwa Sądu Najwyższego²⁸ w zakresie sposobu ustalania wysokości zadośćuczynienia z tytułu śmierci poszkodowanego.

Każda ze składowych funkcji będzie uwzględniana przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia poprzez nadanie jej odpowiedniej wartości liczbowej (ustalenie współczynnika wpływu). Wartość ta będzie określona w postaci liczbowej (tabela) w treści projektowanej ustawy. Podmiot zobowiązany do wypłaty zadośćuczynienia dokona dostosowania treści funkcji matematycznej (algorytmu) do okoliczności danego stanu faktycznego - realizując tym samym postulat pełnej kompensacji szkody oraz postulat maksymalnego dopasowania wysokości zadośćuczynienia do charakteru danej szkody. Następnie, już po otrzymaniu konkretnej liczbowej postaci funkcji, podmiot ten dokona podstawienia do tak otrzymanej funkcji odpowiedniej podstawy (x), które to działanie pozwoli na otrzymanie wysokości zadośćuczynienia.

Podmiot zobowiązany do wypłaty zadośćuczynienia dokona dostosowania współczynników (składowych) wskazanej funkcji w oparciu o całokształt okoliczności danego stanu faktycznego. W uzasadnionych przypadkach podmiot ten będzie mógł zaproponować uprawnionemu do zadośćuczynienia przeprowadzenie - za jego zgodą - badań lekarskich w celu ustalenia rozmiaru szkody niemajątkowej i pozostawania jej w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wywołującym szkodę objętym ochroną ubezpieczeniową inkorporowaną w ramach umowy ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności

²⁸ Zob. np.: Wyrok SN z dnia 03 czerwca 2011 r.; sygnatura: I CK 131/03; OSNC 2/2005, poz. 40.

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Badania te zostaną przeprowadzone przez lekarza specjalistę.

Wykorzystanie wskazanej funkcji pozwoli na pełną realizację obowiązujących zasad odpowiedzialności cywilnej, tj. zasady pełnej kompensacji szkody oraz zasady indywidualnego charakteru odszkodowania. Dostosowanie funkcji następować będzie bowiem w oparciu o okoliczności danego stanu faktycznego.

IV.4. Funkcja matematyczna (algorytm) pozwalająca na ustalenie wysokości zadośćuczynienia z tytułu uszczerbku na zdrowiu.

Przewiduje się, że wysokość zadośćuczynienia z tytułu uszczerbku na zdrowiu będzie ustalana przez przy zastosowaniu funkcji matematycznej o postaci $y=f(x)$, której składowe (f) oparte będą na takich okolicznościach, jak: wiek poszkodowanego; czas trwania oraz stopień intensywności cierpień; nieodwracalność uszczerbku; konieczność korzystania z pomocy innych; utrata perspektyw na przyszłość; poczucie nieprzydatności społecznej; bezradność życiowa; niemożność czynnego uczestnictwa w sprawach rodziny, które to składowe będą ustalone zgodnie z metodologią przyjętą w ramach Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ang. *International Classification of Functioning, Disability and Health*). Okoliczności te zostały zaczerpnięte z orzecznictwa Sądu Najwyższego²⁹ w zakresie sposobu ustalania wysokości zadośćuczynienia.

Każda ze składowych funkcji będzie uwzględniana przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia poprzez nadanie jej odpowiedniej wartości liczbowej (ustalenie współczynnika wpływu), która to wartość będzie ustalona w postaci liczbowej (tabela) w treści projektowanej ustawy. Podmiot zobowiązany do wypłaty zadośćuczynienia dokona zatem dostosowania treści funkcji matematycznej do okoliczności danego stanu faktycznego - realizując tym samym postulat pełnej kompensacji szkody oraz postulat maksymalnego dopasowania wysokości zadośćuczynienia do charakteru danej szkody. Następnie, już po otrzymaniu konkretnej liczbowej postaci funkcji, podmiot ten dokona podstawienia do tak

²⁹ Zob. np.: Wyrok SN z dnia 16 kwietnia 2015 r.; sygnatura: I CSK 434/14; Legalis.

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

otrzymanej funkcji odpowiedniej podstawy (x), które to działanie pozwoli na otrzymanie odpowiedniej wysokości zadośćuczynienia z tytułu uszczerbku na zdrowiu.

Podmiot zobowiązany do wypłaty zadośćuczynienia dokona dostosowania współczynników (składowych) wskazanej funkcji w oparciu o całokształt okoliczności danego stanu faktycznego. W uzasadnionych przypadkach podmiot ten będzie mógł zaproponować poszkodowanemu przeprowadzenie - za jego zgodą - badań lekarskich w celu ustalenia rozmiaru szkody niemajątkowej i pozostawania jej w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem wywołującym szkodę za którą odpowiedzialność ponosi sprawca objęty ochroną ubezpieczeniową inkorporowaną w ramach umowy ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych. Badania te zostaną przeprowadzone przez lekarza specjalistę, zgodnie z metodologią przyjętą w ramach Międzynarodowej Klasyfikacji Funkcjonowania, Niepełnosprawności i Zdrowia (ang. *International Classification of Functioning, Disability and Health*).

Wykorzystanie wskazanej funkcji pozwoli na pełną realizację obowiązujących zasad odpowiedzialności cywilnej, tj. zasady pełnej kompensacji szkody oraz zasady indywidualnego charakteru odszkodowania. Dostosowanie funkcji następować będzie bowiem w oparciu o okoliczności danego stanu faktycznego, co będzie odbywać się w oparciu o zastosowanie obiektywnych i sprawdzalnych kryteriów³⁰.

IV.5. Uprawnienie do zmniejszenia wysokości zadośćuczynienia.

Przewiduje się, że, tak jak dotychczas, podmiot zobowiązany do wypłaty zadośćuczynienia będzie uprawniony do dokonania zmniejszenia wysokości zadośćuczynienia o odpowiednią kwotę, która będzie odzwierciedlać przyczynienie się zmarłego albo bezpośrednio poszkodowanego do powstania szkody niemajątkowej lub zwiększenia jej rozmiaru stosując obecnie obowiązujące przepisy prawa cywilnego.

³⁰ Por. szerzej: Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 2002 r.; sygnatura: IV CKN 1266/00; Legalis; Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 czerwca 2005 r.; sygnatura: I CK 7/05; Legalis.

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIEŃKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

IV.6. Dookreślenie kręgu osób uprawnionych do otrzymania zadośćuczynienia z tytułu śmierci poszkodowanego.

W treści projektowanej ustawy zostanie wskazane, iż uprawnionymi do otrzymania zadośćuczynienia z tytułu śmierci poszkodowanego będącej rezultatem zdarzenia wywołującego szkodę za którą odpowiedzialność ponosi sprawca objęty ochroną ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych będą: małżonek zmarłego, który w chwili wypadku pozostawał ze zmarłym we wspólnym gospodarstwie domowym, małoletnie dziecko zmarłego, który w chwili wypadku pozostawał na utrzymaniu zmarłego oraz rodzice małoletniego dziecka niepozostającego w związku małżeńskim, którzy utrzymywali zmarłe dziecko. Zakłada się, że wskazane rozwiązanie będzie równocześnie wyłączać możliwość zastosowania do opisanego wyżej stanu faktycznego roszczenia wynikającego z art. 446 § 4 ustawy Kodeks cywilny.

IV.7. Określenie, iż osobom pośrednio poszkodowanym (tj. członkom rodziny bezpośrednio poszkodowanego) przysługuje w przypadku naruszenia ich dobra osobistego w konsekwencji zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową - roszczenie z art. 448 ustawy Kodeks cywilny wyłącznie o zasądzenie odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany przez nich cel społeczny.

W treści projektowanej ustawy zostanie określone, że osobom pośrednio poszkodowanym (tj. członkom rodziny bezpośrednio poszkodowanego) przysługuje w przypadku naruszenia dobra osobistego, wyłącznie roszczenie z art. 448 ustawy Kodeks cywilny o zasądzenie odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany przez nich cel społeczny.

W aktualnym stanie prawnym mamy do czynienia z niepożądaną - z punktu widzenia celu projektowanej ustawy - sytuacją, w której to roszczenia o zadośćuczynienie z tytułu naruszenia dóbr osobistych są częstokroć formułowane przez pośrednio poszkodowanych, tj. przez członków rodziny bezpośrednio poszkodowanego i niejednokrotnie wykorzystywane przez nich w opozycji do kompensacyjnej funkcji zadośćuczynienia.

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

Dla zapewnienia realizacji celu projektowanej regulacji konieczne jest ustawowe wyłączenie możliwości stosowania podstawy prawnej z art. 448 w związku z art. 24 § 1 ustawy Kodeks cywilny do zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz osób tzw. pośrednio poszkodowanych.

IV.8. Zapewnienie zakładom ubezpieczeń dostępu do Centralnej Ewidencji Kierowców.

Za konieczne należy uznać zapewnienie zakładom ubezpieczeń, które działają w ramach działu II, grupy 10 i oferują ochronę ubezpieczeniową w ramach umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, dostępu do Centralnej Ewidencji Kierowców w celu umożliwienia im uzyskania prawdziwych i aktualnych informacji dotyczących respektowania zasad prawa ruchu drogowego przez ubezpieczonego kierowcę. Pozwoli to na dokonanie obiektywnego różnicowania składki z tytułu umowy ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, tak, by składka ubezpieczeniowa płacona przez kierowców respektujących zasady prawa ruchu drogowego była istotnie niższa od składki ubezpieczeniowej płaconej przez kierowców nierespektujących tych zasad.

IV.9. Przepisy przejściowe.

Ustawa powinna wskazywać możliwie krótkie (30 dni) *vacatio legis*, w celu zagwarantowania tego, że wzrost składki ubezpieczeniowej z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych zostanie możliwie szybko powstrzymany.

V. UPOWAŻNIENIE DO WYDANIA AKTÓW WYKONAWCZYCH.

Ustawa będzie przewidywała przepisy upoważniające Ministra Finansów do wydania rozporządzenia określającego i aktualizującego:

- podstawę funkcji matematycznej (algorytmu) pozwalającej na ustalenie wysokości zadośćuczynienia z tytułu uszczerbku na zdrowiu;
- podstawę funkcji matematycznej (algorytmu) pozwalającej na ustalenie wysokości zadośćuczynienia z tytułu śmierci poszkodowanego.

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

VI. ZGODNOŚĆ Z PRAWEM UNII EUROPEJSKIEJ.

Projektowane założenia do ustawy są zgodne z prawem Unii Europejskiej. Przewiduje się, że ustawa opracowana w oparciu o przedłożone założenia nie będzie zawierała przepisów technicznych, w konsekwencji ustawa ta nie będzie podlegała notyfikacji w trybie określonym w treści Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r., Nr 239, poz. 2039, ze zm.).

VII. KONSULTACJE SPOŁECZNE.

Projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw powinien zostać poddany szerokim konsultacjom społecznym z następującymi podmiotami:

1. Business Centre Club
2. Komisja Nadzoru Finansowego
3. Krajowa Izba Gospodarcza
4. Krajowa Izba Radców Prawnych
5. Naczelna Rada Adwokacka
6. Polska Izba Doradców i Pośredników Ubezpieczeniowych
7. Polska Izba Ubezpieczeń
8. Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych Lewiatan
9. Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych
10. Rzecznik Finansowy

RADA PROGRAMOWA: PROF. WOJCIECH BIENKOWSKI (UCZELNIA ŁAZARSKIEGO), DR. PRZEMYSŁAW GRAJEWSKI VEL ŻURAWSKI (UNIwersYTET ŁÓDZKI), DR. HAB. JAN KŁOS (KATOLICKI UNIwersYTET LUBELSKI), PROF. DOMINIKA MAISON (UNIwersYTET WARSZAWSKI), PROF. WITOLD KWAŚNICKI (UNIwersYTET WROCLAWSKI), MARCIN PIASECKI (GREMI MEDIA), PROF. ZBIGNIEW RAU (UNIwersYTET ŁÓDZKI), PROF. BOGDAN SZLACHTA (UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI),

ZARZĄD: TOMASZ WRÓBLEWSKI – PREZES, CEZARY KAŻMIERCZAK – CZŁONEK ZARZĄDU.

11. Stowarzyszenie Sędziów *Iustitia*

12. Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny

13. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

PROJEKT